

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลชนาคกลาง จังหวัดเชียงใหม่ นี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. ความสำคัญและหลักการของการกระจายอำนาจทางการศึกษา
3. องค์การบริหารส่วนตำบล
4. กรอบนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาท้องถิ่น
5. นโยบายการจัดการศึกษาในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระยะ 15 ปี พ.ศ. 2545-2559
6. กลยุทธ์และแผนงานการจัดการศึกษาของท้องถิ่น
7. หลักเกณฑ์และวิธีการประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นปัจจัยที่จำเป็นและมีประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ มีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนกว่าปัจจัยพื้นฐานอื่นๆ ได้แก่ อาหาร ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม และยารักษาโรค หากประชาชนไทยกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งหรือทั้งหมดขาดการศึกษาขั้นพื้นฐานก็เท่ากับว่าชีวิตเขาจะจำเป็นที่จะต้องอยู่ในภาวะยากเข็ญ ค่อยคุณค่า ขาดความสมบูรณ์ ขาดคุณภาพ และขาดความปกติสุขที่สามัญชนพึงได้รับภาวะของการขาดเช่นนี้จะมีผลกระทบต่อลูกหลานและ ชุมชนที่ยากต่อการหลุดพ้นจากวงจรอันยากไร้ ความจำเป็นและประโยชน์ของการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นที่ประจักษ์ในสังคมชาวไทย ฉะนั้นรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 จึงได้กำหนดไว้ในมาตรา 43 ให้ประชาชนชาวไทยมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี รัฐต้องจ่ายให้อย่างทั่วถึงมีคุณภาพและไม่เก็บค่าใช้จ่าย มีระบบการจัดการศึกษาโดยทั่วไปก็จะเริ่มตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ทั้งสายสามัญและสายอาชีพ

การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นการจัดประสบการณ์ด้านความรู้ ความสามารถ ทักษะ และคุณค่าที่จำเป็นต่อชีวิตซึ่งได้แก่ ความรู้ความสามารถ และทักษะในการสื่อสารทั้งด้านการพูดและการเขียน ด้านการคิดคำนวณ ด้านการวิเคราะห์ สังเคราะห์ด้วยเหตุผลเชิงวิทยาศาสตร์ตลอดจนมีความรู้ในศาสตร์สาขาต่าง ๆ ที่จะใช้ในการดำรงชีวิต ส่วนด้านคุณค่านั้น หมายรวมถึงความมีจิตใจ อารมณ์ดี ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีคุณธรรมตามหลักศาสนา การอนุรักษ์สืบสานเอกลักษณ์ของท้องถิ่น และทรัพยากรสิ่งแวดล้อม

สำหรับวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้สำเร็จการศึกษาขั้นพื้นฐานมีพัฒนาการทางร่างกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์ และสังคมเหมาะสมกับวัย มีความรู้คุณธรรมที่จะดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างเป็นสุขบนพื้นฐานความเป็นไทยอย่างมีศักดิ์ศรี และดำเนินนโยบายรัฐจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีอย่างทั่วถึงให้กับทุกคนอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ด้วยหลักการกระจายอำนาจการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเอกชน และการใช้นวัตกรรมตลอดจนรูปแบบที่หลากหลายให้สอดคล้องกับสภาพความแตกต่างของแต่ละบุคคล และความแตกต่างของท้องถิ่น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2541 : 15-16)

ดังนั้นการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นการจัดการศึกษาที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านทักษะความรู้ การสื่อสาร การเขียน การคิดวิเคราะห์ รวมทั้งให้ผู้เรียนมีจิตใจดีมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อผู้อื่น และอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมด้วยความสุข

ความสำคัญและหลักการของการกระจายอำนาจทางการศึกษา

ความหมายการกระจายอำนาจ

รอร์ดีเนลลี (Rordinelli) (อ้างใน พิณสุตา สิริรังศรี, 2544 : 3) ได้แบ่งการกระจายอำนาจออกเป็น 4 รูปแบบ คือ การแบ่งอำนาจ การมอบอำนาจ การโอนอำนาจ และการให้ภาคเอกชนหรือองค์กรเอกชนดำเนินการ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. การแบ่งอำนาจ คือ หน่วยงานส่วนกลางกระจายอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบให้แก่หน่วยงานในท้องถิ่นตามสายงานการบังคับบัญชา หรือเป็นการแบ่งอำนาจของหน่วยงานระดับบนให้แก่หน่วยงานระดับล่าง ซึ่งจัดได้ว่าเป็นรูปแบบการกระจายอำนาจที่อ่อนที่สุด เพราะเป็นเพียงการย้ายความรับผิดชอบการจัดการจากส่วนกลางไปยังส่วนภูมิภาค โดยที่ส่วนกลางยังคงมีอำนาจควบคุมทุกอย่างไว้

2. การมอบอำนาจ คือ หน่วยงานในระดับท้องถิ่น ได้รับอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบจากส่วนกลางเพื่อดำเนินโครงการพิเศษ โดยมีอิสระในการกำหนดนโยบาย การบริหารจัดการต่าง ๆ ด้วยตนเองต่อความรับผิดชอบสูงสุดยังอยู่ที่ส่วนกลาง

3. การโอนอำนาจ คือ การกระจายอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบที่มีอยู่ไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างเต็มที่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะอยู่เหนือการควบคุมของส่วนกลาง โดยมีกฎหมายรองรับ มีอิสระในการบริหารจัดการด้วยตนเองส่วนกลางทำหน้าที่สนับสนุนส่งเสริม และควบคุมกำกับทางอ้อม ซึ่งการกระจายอำนาจโดยการโอนอำนาจเป็นรูปแบบการกระจายอำนาจที่ไปไกลที่สุด และเป็นการกระจายอำนาจไปอย่างถาวรไม่สามารถเรียกคืนได้

4. การให้เอกชนหรือองค์กรเอกชนดำเนินการ คือการที่รัฐกระจายอำนาจความรับผิดชอบกิจกรรมสาธารณะให้ภาคเอกชนหรือองค์กรเอกชนดำเนินการ เช่น สหกรณ์

ดังนั้นถึงแม้ว่าการกระจายอำนาจจะเป็นไปในรูปแบบใดก็ตาม รัฐก็ยังรับผิดชอบและกำกับให้เป็นไปตามนโยบายของรัฐ เพื่อให้การดำเนินงานขององค์กรทั้งหลายมุ่งไปสู่ทิศทางเดียวกันในการพัฒนาประเทศอย่างจริงจัง

ส่วน สรรค์ วรรณทร์ และ ทิพวัลย์ คำคง (2545 : 2) กล่าวว่า การกระจายอำนาจทางการศึกษา หมายถึง หน่วยงานในบริหารส่วนกลางยอมให้หน่วยงานระดับล่าง หรือระดับปฏิบัติมีหน้าที่ความรับผิดชอบการตัดสินใจทางการบริหารและการจัดการศึกษาด้วยตนเองโดยอยู่ในความรับผิดชอบและการกำกับจากส่วนกลาง

สำหรับ ภาณุวัฒน์ ภักดิ์วงศ์ (2540 : 7) กล่าวว่า การกระจายอำนาจ คือ การที่รัฐหรือรัฐบาลส่วนกลางให้อำนาจการตัดสินใจในกิจกรรมต่าง ๆ กับส่วนราชการในภูมิภาคหรือส่วนราชการในระดับท้องถิ่นไปปฏิบัติตามที่กฎหมายกำหนด หรือเป็นการให้อำนาจการตัดสินใจให้กับประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ ได้นำไปใช้ในการจัดการศึกษาโดยตรง

ดังนั้น จา.กระจายอำนาจ หมายถึง การโอนภารกิจงานการบริหารให้องค์กรในท้องถิ่นได้มีอำนาจตัดสินใจในการปฏิบัติงานนั้น ๆ ได้แต่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลจากส่วนกลาง

หลักการกระจายอำนาจทางการศึกษา

สรรค์ วรรณทร์ และ ทิพวัลย์ คำคง (2545 : 5) ได้กล่าวถึง หลักการกระจายอำนาจทางการศึกษาตามแนวปฏิรูประบบบริหารและการจัดการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มีหลักการดังนี้

1. การมีเอกภาพด้านนโยบายและมีความหมายในการปฏิบัติ หมายถึง ความเป็นเอกภาพในการกำหนดเป้าหมายการจัดการศึกษามีมาตรฐานและทิศทางในการจัดการศึกษาเหมือนกัน แต่

เปิดโอกาสให้แต่ละท้องถิ่นเลือกวิธีดำเนินการที่หลากหลายได้ด้วยตนเอง ส่วนกลางจะเพียงแต่กำหนดนโยบาย ให้คำปรึกษาแนะนำ ตรวจสอบมาตรฐานติดตามและประเมินผล

2. การกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้กำหนดให้กระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรงทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป

3. การมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กร สถานประกอบการ และสังคมอื่น คือการเปิดโอกาสให้บุคคล ชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อที่จะระดมทรัพยากรจากทุกส่วนของสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

4. การประหยัด คุ่มค่า เกิดประโยชน์สูงสุด และสามารถตรวจสอบได้ คือ การกระจายอำนาจทางการศึกษาโดยยึดหลักการประหยัด คุ่มค่า คำนึงถึงการดำเนินการที่ลดค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการให้ได้ผลประหยัด คุ่มค่า ลดปัญหาความซ้ำซ้อนและความสูญเปล่าในการจัดการ โดยจัดโครงสร้างสายการบริหารที่สั้นลง มีเพียงการบริหารระดับกลางและการบริหารระดับองค์กรปฏิบัติในท้องถิ่นเท่านั้น

5. ความเป็นธรรม และความเท่าเทียมกัน ในการเปิดโอกาสให้บุคคลได้รับโอกาสทางการศึกษาเพิ่มมากขึ้น

ดังนั้นหลักการกระจายอำนาจทางการศึกษา คือ การเปิดโอกาสให้ท้องถิ่นดำเนินการจัดการศึกษาด้วยตนเอง และให้ประชาชน ผู้แทนองค์กรในพื้นที่สามารถเข้ามาเป็นกรรมการร่วมให้การสนับสนุนและส่งเสริมการจัดการศึกษาได้อย่างทั่วถึงโดยคำนึงถึงค่าใช้จ่าย และลดปัญหาความซ้ำซ้อนในการจัดการศึกษา

องค์การบริหารส่วนตำบล

พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 (กระทรวงมหาดไทย, 2542 : 31-41) กำหนดให้สภาตำบลที่มีรายได้โดยไม่รวมเงินอุดหนุนในปีงบประมาณที่ล่วงมาติดต่อกันสามปีเฉลี่ยไม่ต่ำกว่าปีละหนึ่งแสนห้าหมื่นบาท อาจจัดตั้งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลได้โดยทำเป็นประกาศของกระทรวงมหาดไทยและให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ซึ่งปัจจุบันมีองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวนทั้งสิ้น 6,725 แห่ง (กลุ่มส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดเชียงใหม่, 2547 : อัดสำเนา) โครงสร้างองค์การบริหารส่วนตำบลแบ่งโครงสร้างการบริหารออกเป็น 2 ฝ่าย คือ ฝ่าย

นิติบัญญัติเรียกว่า สภาองค์การบริหารส่วนตำบล และฝ่ายบริหารเรียกว่า คณะกรรมการบริหาร องค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งในแต่ละฝ่ายมีรายละเอียด ดังนี้

1. ฝ่ายนิติบัญญัติ หรือสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วยสมาชิกหมู่บ้านละ 2 คน องค์การบริหารส่วนตำบลใดมี 1 หมู่บ้านให้มีสมาชิก 6 คน องค์การบริหารส่วนตำบลใดมี 2 หมู่บ้านให้มีสมาชิกได้หมู่บ้านละ 3 คน

2. ฝ่ายบริหาร หรือคณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วยนายกองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล 2 คน โดยสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้เลือกแล้วเสนอให้นายอำเภอแต่งตั้งและให้ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นเลขานุการ

ส่วนอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลความในมาตรา 66 และ 67 ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 (กระทรวงมหาดไทย 2542 : 46-47) ได้กำหนดให้้องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายขององค์การบริหารส่วนตำบล หน้าที่ต้องทำในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลได้กำหนดไว้ดังนี้

1. จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก
2. รักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดินและที่สาธารณะรวมทั้งกำจัดขยะมูลฝอย
3. ป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ
4. ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
5. ส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
6. ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ
7. คุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
8. บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น
9. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมาย โดยจัดสรรงบประมาณหรือบุคลากรให้

ความจำเป็นและสมควร

จากอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลดังที่กล่าวมานั้น ไม่เป็นการตัดอำนาจหน้าที่ของกระทรวง ทบวง กรม หรือองค์กรหรือหน่วยงานของรัฐในอันที่จะดำเนินกิจการใด ๆ เพื่อประโยชน์ของประชาชนในตำบล แต่ต้องแจ้งให้้องค์การบริหารส่วนตำบลทราบล่วงหน้าตามสมควร ในกรณีนี้หากองค์การบริหารส่วนตำบลมีความเห็นเกี่ยวกับการดำเนินกิจการดังกล่าว ให้กระทรวง ทบวง กรม หรือองค์กร หรือหน่วยงานของรัฐนำความเห็นขององค์การบริหารส่วนตำบลไปประกอบการพิจารณาดำเนินการนั้นด้วย (กระทรวงมหาดไทย, 2542 : 49)

จะเห็นได้ว่าอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลที่จำเป็นต้องทำส่วนใหญ่เป็นการให้บริการขั้นพื้นฐานแก่ชุมชน ส่วนการส่งเสริมการศึกษานั้นเป็นหน้าที่อันสำคัญยิ่งขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นที่จะต้องจัดทำซึ่งหน้าที่นี้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (สำนักงานคณะกรรมการรัฐธรรมนูญ, 2540 : 32) และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2542 : 32) ดังในมาตรา 81 ที่กล่าวว่ารัฐต้องจัดการศึกษาอบรม และสนับสนุนให้เอกชนจัดการศึกษาอบรมให้เกิดความรู้คู่คุณธรรม และในมาตรา 41 ได้กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาระดับใดระดับหนึ่งได้ตามความพร้อมและความเหมาะสมของแต่ละท้องถิ่นด้วย

สำหรับรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลนั้นตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ว่าพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 (กระทรวงมหาดไทย, 2542 : 56-57) ได้บัญญัติให้องค์การบริหารส่วนตำบลอาจมีรายได้จากส่วนต่าง ๆ ดังนี้

1. รายได้จากทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนตำบล
2. รายได้จากสาธารณูปโภคขององค์การบริหารส่วนตำบล
3. รายได้จากกิจการเกี่ยวกับพาณิชย์ขององค์การบริหารส่วนตำบล
4. ค่าธรรมเนียม ค่าใบอนุญาต และค่าปรับต่าง ๆ ที่มีกฎหมายกำหนดไว้
5. เงินและทรัพย์สินอื่นที่มีผู้อุทิศให้
6. รายได้อื่นตามที่รัฐบาลหรือหน่วยงานของรัฐจัดสรรให้
7. เงินอุดหนุนจากรัฐบาล
8. รายได้อื่นตามที่จะมีกฎหมายกำหนดให้เป็นขององค์การบริหารส่วนตำบล

นอกจากนี้้องค์การบริหารส่วนตำบลยังมีรายได้จากเงินอุดหนุนที่รัฐบาลจัดสรรให้หรือองค์การบริหารส่วนตำบลอาจได้จากกระทรวง ทบวง กรม องค์กรหรือนิติบุคคลต่าง ๆ ได้เมื่อได้รับอนุญาตจากสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

สำหรับในเรื่องรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลนั้นจะเห็นได้ว่ารายได้ส่วนใหญ่มาจากการจัดเก็บภาษี และค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ในท้องถิ่น และเงินอุดหนุนจากรัฐบาล ซึ่งรายได้ทั้งหมดนี้้องค์การบริหารส่วนตำบลจะนำไปจัดสรรในเรื่องของการพัฒนาท้องถิ่น ค่าตอบแทนของเจ้าหน้าที่ ค่าจัดซื้อวัสดุ ค่าอาหารกลางวันเด็กนักเรียน และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ตามที่กฎหมายหรือระเบียบของกระทรวงมหาดไทยได้กำหนดไว้

กรอบนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาท้องถิ่น

ปัจจุบันแนวคิดของการกระจายอำนาจในการบริหารรัฐกิจของรัฐบาลกลางจะต้องมุ่งเน้นการกระจายอำนาจไปยังท้องถิ่นให้ท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินการมากขึ้น (สำนักบริหารการศึกษาท้องถิ่น, ม.ป.ป. : 1-4) ดังจะเห็นได้จากการให้ท้องถิ่นจัดเก็บภาษีเอง ส่วนกลางเป็นเพียงผู้กำหนดนโยบายในภาพรวมเป็นสำคัญ รวมทั้งแนวคิดเกี่ยวกับการกระจายอำนาจในการจัดการศึกษาของชาติโดยมีกฎหมายเป็นตัวกำหนดไว้ดังนี้

1. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2540 (สำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, 2540 : 21) ได้กำหนดบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่นและการจัดการศึกษาในมาตรา 43 บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย มาตรา 78 รัฐต้องกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นพึงตนเองและตัดสินใจในกิจการท้องถิ่นได้เอง มาตรา 81 กำหนดให้รัฐต้องจัดการศึกษาอบรมและสนับสนุนให้เอกชนจัดการศึกษาอบรมให้เกิดความรู้คู่คุณธรรมจัดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม และในมาตรา 289 ได้กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมีหน้าที่บำรุงรักษาสังคม จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น

2. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมีสิทธิที่จะจัดการศึกษาอบรม และการฝึกอบรมตามความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่นนั้น และเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอบรมของรัฐแต่ต้องไม่ขัดต่อมาตรา 43 และมาตรา 81 ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ

3. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2542 : 32) ได้กำหนดบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาท้องถิ่น มาตรา 41 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาในระดับใดระดับหนึ่งหรือทุกระดับตามความพร้อม ความเหมาะสม และความต้องการภายในท้องถิ่น ส่วนมาตรา 42 กำหนดให้กระทรวงกำหนดกฎเกณฑ์และวิธีระเบียบความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และมีหน้าที่ในการประสานและส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สามารถจัดการศึกษาสอดคล้องกับนโยบาย และได้มาตรฐานการศึกษารวมทั้งการเสนอและการจัดสรรงบประมาณอุดหนุนการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและมาตรา 58 กำหนดให้มีการระดมทรัพยากรและการลงทุนด้านงบประมาณ การเงิน และ ทรัพย์สินจากรัฐองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมาใช้จัดการศึกษาโดยอาจจัดเก็บภาษีเพื่อการศึกษาได้ตามความเหมาะสม

4. พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (สำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, 2542 : 46-47) มาตรา 66 กำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ดังความในมาตรา 67 และ 68 ภายได้บังคับแห่งกฎหมาย องค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่ต้องส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม พัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุและผู้พิการ ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมาย และให้มีการบำรุงสถานที่ประชุม การกีฬา การพักผ่อนหย่อนใจและสวนสาธารณะ บำรุงและส่งเสริม การประกอบอาชีพของราษฎร

จะเห็นได้ว่าปัจจุบันรัฐบาลมุ่งที่จะกระจายอำนาจมาสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมากขึ้น ให้การสนับสนุน และให้สิทธิแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจในการจัดการศึกษา แต่ทั้งนี้ต้องขึ้นอยู่กับความพร้อม และความเหมาะสมของท้องถิ่นนั้น ๆ รวมทั้งให้ส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่นของคนสำหรับในเรื่องของการส่งเสริมภูมิปัญญานั้นถือได้ว่ามีความสำคัญมากเพราะคนรุ่นหลังส่วนใหญ่จะไม่ค่อยรู้จักภูมิปัญญาในท้องถิ่นของคนส่วนเรื่องจัดการศึกษาในท้องถิ่นนั้นถ้าองค์การบริหารส่วนตำบลได้มีความพร้อมความสามารถจัดการศึกษาได้เต็มที่โดยจะมีรัฐบาลกลางเป็นผู้ควบคุมดูแล และให้การสนับสนุนอย่างเต็มที่

นโยบายการจัดการศึกษาในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระยะ 15 ปี พ.ศ. 2545-2559

จากแนวนโยบายการจัดการศึกษาในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระยะ 15 ปีนั้นกระทรวงมหาดไทย (สำนักบริหารการการศึกษาท้องถิ่น, 2544 : 5-14) ได้เสนอให้คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติพิจารณาและปรับปรุงได้ดังนี้

นโยบายด้านความเสมอภาคของโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

รัฐบาลมีนโยบายด้านความเสมอภาคของโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยเร่งรัดจัดการศึกษาให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอภาคในการเข้ารับการบริการการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีให้ได้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย และส่งเสริม สนับสนุนให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่นในท้องถิ่นมีสิทธิและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยมีเป้าหมายในการจัดการศึกษาไว้ดังนี้

1. จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในระดับใดระดับหนึ่ง หรือทุกระดับตามความพร้อม ความเหมาะสม และความต้องการภายในท้องถิ่น โดยจัดการศึกษาได้ทั้ง 3 รูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย

2. เด็กในเกณฑ์การศึกษากาบบังคับทุกคนได้รับการศึกษา
3. เด็กที่จบการศึกษากาบบังคับมีโอกาสได้ศึกษาต่อในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
4. บุคคลที่ได้รับการศึกษาไม่ถึงระดับการศึกษากาบบังคับ และการศึกษาขั้นพื้นฐานต้องได้รับโอกาสเข้ารับบริการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

5. บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่นมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา สนับสนุนการศึกษาและการฝึกอบรม

6. มีระบบการบริหาร หรือการประสานให้ผู้พิการ และผู้ด้อยโอกาสได้รับการบริการการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นกรณีพิเศษตามศักยภาพที่จะเรียนได้

7. ส่งเสริมสนับสนุนบุคคลที่มีความสามารถพิเศษให้ได้รับการศึกษาแล้วรูปแบบที่เหมาะสม

สำหรับมาตรการในการจัดการศึกษานั้นจัดให้มีบริการการศึกษาขั้นพื้นฐานการอาชีวศึกษาการฝึกอบรมวิชาชีพให้ได้ตามความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่น โดยให้มีการเทียบโอนผลการเรียนตามที่กฎหมายกำหนด เร่งรัดให้บิดามารดา หรือผู้ปกครองได้ส่งบุตร หรือบุคคลในความดูแลได้เข้ารับการศึกษาภาคบังคับและนอกเหนือจากการศึกษากาบบังคับตามความพร้อมของครอบครัวและจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสาร และการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพหรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแลหรือผู้ด้อยโอกาสมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ

จากนโยบายด้านความเสมอภาคของโอกาสทางการศึกษานั้นเป็นนโยบายที่ให้สิทธิ และความเสมอภาคของบุคคลในการเข้ารับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีโดยที่รัฐไม่เก็บค่าใช้จ่ายอีกทั้งสนับสนุนให้ชุมชน ครอบครัวและองค์กรต่าง ๆ ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและเปิดโอกาสให้ผู้พิการหรือผู้ด้อยโอกาสได้รับการศึกษาอย่างเต็มที่

นโยบายด้านระบบบริหารและการจัดการศึกษา

การจัดระบบบริหารและการจัดการทางการศึกษาให้สอดคล้องกับระบบการจัดการศึกษาของชาติอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลโดยมีเอกภาพในเชิงนโยบายมีความหลากหลายในการปฏิบัติ อีกทั้งมีความพร้อมในการดำเนินการจัดการศึกษาและส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของท้องถิ่น การกำหนดนโยบาย และแผนการจัดการศึกษาให้คำนึงถึงผลกระทบต่อการจัดการศึกษาของเอกชนหรือรับฟังความคิดเห็นของเอกชนและประชาชนประกอบการพิจารณาด้วยโดยมีเป้าหมายด้านระบบบริหารและการจัดการศึกษาไว้ดังนี้

1. องค์กรปกครองท้องถิ่นมีความพร้อมในการรับการถ่ายโอนการจัดการศึกษาจากรัฐและดำเนินการจัดการศึกษา
2. จัดการศึกษาท้องถิ่น ให้สอดคล้องกับระยะเวลาและเงื่อนไขที่ระบุไว้ในกฎหมายทั้งนี้ให้คำนึงถึงผลกระทบต่อการจัดการศึกษาเอกชน โดยรับฟังความคิดเห็นของเอกชนและประชาชนประกอบการพิจารณาด้วย
3. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสถานศึกษาดำเนินการจัดการศึกษาในรูปแบบคณะกรรมการ

4. สถานศึกษามีอิสระในการดำเนินการบริหารและการจัดการศึกษา

สำหรับมาตรการด้านระบบบริหารและการจัดการศึกษานั้นให้มีการเตรียมความพร้อมในการรับการถ่ายโอนการจัดการศึกษาจากรัฐและดำเนินการจัดการศึกษาอย่างทั่วถึง มีคุณภาพมาตรฐานตามศักยภาพ ความพร้อมและความต้องการของท้องถิ่น โดยได้รับการประสานและส่งเสริมสนับสนุนจากกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงสาธารณสุข และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเอง อีกทั้งให้มีคณะกรรมการพัฒนาการศึกษา ชำนาญ และวัฒนธรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่ให้ข้อมูลและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อทำหน้าที่กำกับ ส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสถานศึกษา ประกอบด้วย ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่าของสถานศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิ และให้ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกรรมการ

จะเห็นได้ว่า นโยบายด้านระบบบริหารและการศึกษานั้นจะเน้นให้มีการจัดการศึกษาท้องถิ่นให้สอดคล้องกับระบบบริหารจัดการศึกษาของชาติเปิดโอกาสให้เอกชน และประชากรได้แสดงความคิดเห็นสนับสนุนให้สถานศึกษามีอิสระในการดำเนินการบริหารและจัดการศึกษาได้อย่างเต็มที่ และในการจัดการศึกษานั้นจะต้องคำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับเอกชน

บทบาทด้านครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา

การวางแผนงานบุคคลเพื่อใช้ในการประสานข้อมูลและเป็นข้อมูลในการนำเสนอพิจารณา สรรหาบุคคลพร้อมทั้งมีการประเมินผลการปฏิบัติงาน การพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่องเพื่อให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูงโดยมีสิทธิประโยชน์ สวัสดิการ ค่าตอบแทนเพียงพอและเหมาะสมกับคุณภาพและมาตรฐานวิชาชีพชั้นสูงโดยมีเป้าหมายด้านครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาไว้ดังนี้

1. มีการวางแผนงานบุคลากรทางการศึกษา ตามความต้องการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสถานศึกษาตามเกณฑ์ที่กำหนด

2. ครู คณาจารย์ บุคลากรทางการศึกษาได้รับการส่งเสริมและพัฒนาให้มีคุณภาพและมาตรฐานเป็นไปตามกฎหมาย

3. มีการประเมินผลการปฏิบัติงานของครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา

สำหรับมาตรการด้านครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษานั้นได้กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดให้มีบุคลากรผู้รับผิดชอบงานด้านการศึกษาให้สถานศึกษามีส่วนร่วมในการวางแผนงานบุคลากรทางการศึกษาตามความต้องการและตามเกณฑ์ที่กำหนดจัดสรรทรัพยากรในการส่งเสริม พัฒนาครู คณาจารย์ บุคลากรทางการศึกษาหรือมีการจัดตั้งกองทุนเพื่อส่งเสริมงานที่ริเริ่มสร้างสรรค์ และหรือผลงานดีเด่นและเป็นรางวัลเชิดชูเกียรติแก่บุคลากร อีกทั้งจัดทำแผนและดำเนินการประเมินผลการปฏิบัติงานของครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาอย่างน้อยปีละ 1 ครั้งโดยจัดตั้งชมรมหรือองค์กรวิชาชีพครูคณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาเพื่อร่วมกันพัฒนาวิชาชีพให้เป็นไปตามมาตรฐานและจรรยาบรรณ ระคมทรัพยากรบุคคลในชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโดยนำประสบการณ์ ความรอบรู้ ความชำนาญและภูมิปัญญาท้องถิ่นของบุคคลดังกล่าวมาใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์ทางการศึกษาและยกย่องเชิดชูผู้ที่ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษา

กล่าวโดยสรุปด้านนโยบาย ครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา นั้นมีการพัฒนาคุณภาพในการปฏิบัติงานมีการประเมินการทำงาน ของ ครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งจุดนี้มีความสำคัญมาก เพราะจะทำให้บุคลากรเหล่านี้มีความกระตือรือร้นในการทำงาน และองค์กรจะได้มีบุคลากรที่มีคุณภาพมากขึ้น

นโยบายด้านหลักสูตร

กระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้สถานศึกษาจัดทำรายละเอียด สาระหลักสูตรแกนกลาง และสาระหลักสูตรท้องถิ่นที่เน้นความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา ทั้งการศึกษาในระดับศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย เกยให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองของสังคมและชาติ โดยคำนึงถึงความเป็นมาทางประวัติศาสตร์ โดยมีเป้าหมายด้านหลักสูตรไว้ดังนี้

1. การจัดทำหลักสูตร และสาระการเรียนรู้จะต้องมีความหลากหลายและถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด

2. สถานศึกษาจัดทำสาระหลักสูตรแกนกลางของการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยคำนึงความเป็นไทยและความเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ การดำรงชีวิต การประกอบอาชีพ ตลอดจนเพื่อการศึกษา

ต่อในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อการเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติ

3. สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น และสาระการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับหลักสูตร แกนกลางของรัฐ โดยคำนึงถึงสภาพปัญหาในชุมชน สังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อการเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคมของแต่ละท้องถิ่น

สำหรับมาตรการด้านหลักสูตรได้กำหนดให้สถานศึกษากำหนดรายละเอียด สาระของหลักสูตรแกนกลาง และสาระของหลักสูตรท้องถิ่นให้มีความต่อเนื่อง หลากหลายซึ่งจะต้องยึดหลักว่าผู้เรียนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้โดยถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด จัดให้มีการเทียบโอนผลการเรียนตามหลักสูตรที่ผู้เรียนสะสมไว้ในระหว่างรูปแบบเดียวกันหรือต่างรูปแบบไม่ว่าจะเป็นผลการเรียนจากสถานศึกษาเดียวกันหรือไม่ก็ตาม รวมทั้งจากการเรียนรู้นอกระบบ ตามอัธยาศัย การฝึกอบรม หรือจากประสบการณ์ทำงานและให้สถานศึกษาจัดทำสาระหลักสูตรท้องถิ่นในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัญหา และความต้องการในชุมชน และภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติ รวมถึงสาระความรู้เกี่ยวกับตนเอง และความสัมพันธ์ของตนเองกับสังคม ความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ ความเป็นมาของสังคมไทย และการปกครองท้องถิ่นในระบบประชาธิปไตย

จากนโยบายด้านหลักสูตร มุ่งเน้นระบบการสอนใหม่โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สถานศึกษาต้องจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น โดยให้สอดคล้องกับส่วนกลางของรัฐที่สำคัญในการจัดทำหลักสูตรของสถานศึกษาต้องคำนึงถึงความเหมาะสมของระดับการศึกษาและสภาพท้องถิ่นนั้น ๆ และต้องมีการประเมินผลเมื่อนำหลักสูตรไปใช้

กลยุทธ์และแผนงานการจัดการศึกษาของท้องถิ่น

สำนักงานการศึกษาท้องถิ่น (ม.ป.ป.: 19-20) ได้สรุปกลยุทธ์และแผนงานการจัดการศึกษาของท้องถิ่น ไว้ดังนี้

ปัจจุบันหน่วยงานทุกหน่วยงานย่อมมีความต้องการให้งานนั้น ๆ สำเร็จตามเป้าหมาย ดังนั้นจำเป็นต้องมีการกำหนดกลยุทธ์หรือวิธีการเพื่อให้งานบรรลุตามเป้าหมาย ดังเช่น

1. กลยุทธ์ในการจัดการศึกษาท้องถิ่น โดยเร่งขยายบริการเตรียมความพร้อมแก่เด็กปฐมวัยและจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 แก่เด็ก เยาวชนอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่ายโดยพัฒนาระบบการเรียนการสอนให้

ผู้เรียนพัฒนาขีดความสามารถได้เต็มตามศักยภาพตามจุดประสงค์ของการศึกษาแต่ละระดับ/ประเภท ให้มีทั้งความรู้ความสามารถและทักษะพื้นฐานที่ครบถ้วนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ อีกทั้งพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาท้องถิ่นให้ได้คุณภาพและมาตรฐานมีความประพฤติดีมีคุณธรรมในจรรยาบรรณและวินัยตามระเบียบประเพณีของครูสำนักในหน้าที่สามารถประสานงานกับทุกฝ่าย ตลอดจนปฏิบัติหน้าที่ราชการได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลตามความมุ่งหมายนำระบบการประเมินเพื่อประกันคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาท้องถิ่นในทุกระดับ เพื่อให้มีมาตรฐานเป็นเลิศและเป็นที่ยอมรับของประชาชน ชุมชนและสังคม ปรับปรุงระบบบริหารและการจัดการศึกษาให้มีอิสระมากขึ้น กระจายอำนาจด้านการบริหารงานบุคคล การพัฒนาคุณภาพ การจัดการศึกษา การงบประมาณ การเงินและการคลังแก่ท้องถิ่น และสถานศึกษาในสังกัดส่งเสริมให้ท้องถิ่นบำรุงรักษาศิลปะจารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น

2. ภารกิจ แผนงาน และโครงสร้างการจัดการศึกษาของท้องถิ่น ปรับปรุงโครงสร้างองค์กรส่วนกลางจัดทำรายละเอียดโครงสร้างองค์กรส่วนกลางโดยแบ่งตามระบบโครงสร้างองค์กรและอำนาจหน้าที่การบริหารการศึกษาในสำนักบริหารการศึกษา ท้องถิ่นศึกษาโครงสร้างองค์กรและอำนาจหน้าที่ของฝ่ายบริหารสำนักบริหารการศึกษา ท้องถิ่นฝ่ายงบประมาณของสำนักบริหารการศึกษาท้องถิ่นส่วนบริหารงานบุคคล ส่วนส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาพร้อมทั้งปรับปรุงให้รองรับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

3. การกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่นโดยการศึกษาการบริหาร และการจัดการทั่วไปโครงสร้างบทบาทหน้าที่ของท้องถิ่นรูปแบบต่าง ๆ ตามขีดความสามารถและศักยภาพที่มีอยู่ รวมทั้งศึกษาการบริหารการเงินและการคลัง การจัดสรรงบประมาณของรัฐแก่ท้องถิ่น การจัดสรรค่าใช้จ่ายรายหัวแก่นักเรียน การจัดสรรเงินอุดหนุนค่าตอบแทนครูในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและงบประมาณของท้องถิ่นที่จัดสรรให้แก่การศึกษา พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา การประสานงานกับกระทรวงศึกษาธิการ ในการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู และผู้บริหารในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำสาระสำคัญของหลักสูตรและหลักสูตรท้องถิ่น การประกันคุณภาพการศึกษาท้องถิ่น (การประเมินภายในและการประเมินภายนอก) และประเมินความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ การประเมินความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการศึกษาระดับต่าง ๆ รวมทั้งการเตรียมการรองรับการโอนการบริหารและการจัดการศึกษาจากกระทรวงศึกษาธิการให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จะเห็นได้ว่ากลยุทธ์ในการจัดการศึกษาท้องถิ่นจะมุ่งเน้นในการเตรียมความพร้อมสำหรับการศึกษาขั้นปฐมวัย และการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งนี้ไม่เก็บค่าใช้จ่าย มีการพัฒนาคุณภาพของบุคลากร

ทางการศึกษาให้ได้มาตรฐาน พร้อมทั้งพัฒนาระบบการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ มีการกระจายอำนาจในด้านบุคลากร งบประมาณ และส่งเสริมให้ท้องถิ่นบำรุงรักษาศิลปะ วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งทั้งหมดนี้เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนในท้องถิ่น อีกทั้งให้มีการประเมินความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการศึกษาด้วย

องค์ประกอบตามหลักเกณฑ์ประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษา ขององค์การบริหารส่วนตำบล

จากพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545 : 3) ได้บัญญัติให้กระทรวงศึกษาธิการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อให้องค์การบริหารส่วนตำบลจัดการศึกษาในระดับใดระดับหนึ่งหรือทุกระดับตามความพร้อม ความเหมาะสม และความต้องการภายในท้องถิ่น ซึ่งเกณฑ์การประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล ให้ประเมินตามองค์ประกอบดังนี้

1. ประสิทธิภาพขององค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดหรือการมีส่วนร่วมจัดการศึกษารวมทั้งคุณภาพและประสิทธิภาพการบริหารจัดการ
2. แผนการเตรียมความพร้อมในการจัดการศึกษา หรือแผนพัฒนาการจัดการศึกษาซึ่งแสดงให้เห็นถึงความพร้อมในด้านต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับระดับ ประเภทและรูปแบบการศึกษา
3. การจัดองค์การและการบริหารงานบุคคล
4. วิธีการบริหารและการจัดการศึกษา
5. สัดส่วนการจัดสรรรายได้เพื่อการศึกษา
6. ระดับและประเภทการศึกษาที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชน
7. ความพึงพอใจประชาชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่อความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล

การประเมินความพร้อมกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลขอรับโอนการจัดการศึกษาจากกระทรวงศึกษาธิการให้ประเมินเฉพาะองค์ประกอบตามข้อ (1) (2) (3) (4) (5) (7)

จะเห็นได้ว่าองค์ประกอบตามเกณฑ์การประเมินความพร้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลนั้นจะสอดคล้องกับส่วนราชการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเช่น กลุ่มงานบริหารบุคลากรกับการจัดองค์การและการบริหารบุคคลและวิธีการบริหารและการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับกลุ่มงานส่งเสริมการจัดการศึกษา ซึ่งจากเหตุผลดังกล่าวนี้ทำให้ผู้วิจัยได้นำหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินความพร้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลมาศึกษา

ตารางที่ 2.1 ตัวชี้วัดและระดับคุณภาพตามองค์ประกอบตามเกณฑ์ประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

องค์ประกอบ	เหตุผลในการกำหนดองค์ประกอบ	ตัวชี้วัด	ระดับคุณภาพ
(1) ประสิทธิภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดหรือมีส่วนร่วมจัดการศึกษา รวมทั้งผลการจัดการศึกษา	ประสิทธิภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะเป็นพื้นฐานในการแสดงให้เห็นถึงศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาในสถานศึกษาในสังกัด	(1) ระยะเวลาที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมหรือส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาหรือจัดการศึกษาจนถึงปีที่ประเมิน	ระดับ 1 มีส่วนร่วมหรือส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาหรือจัดการศึกษามาไม่น้อยกว่า 1 ปี ระดับ 2 มีส่วนร่วมหรือส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาหรือจัดการศึกษามาไม่น้อยกว่า 2 ปี ระดับ 3 มีส่วนร่วมหรือส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาหรือจัดการศึกษามาไม่น้อยกว่า 3 ปี
		(2) การส่งเสริมสนับสนุนสถานศึกษานั้นก่อนขอรับโอนเช่น - ด้านทรัพย์สิน - ด้านวิชาการ - ด้านบริการและกิจกรรม ฯลฯ	ระดับ 1 ส่งเสริมสนับสนุนด้านใดด้านหนึ่ง ระดับ 2 ส่งเสริมสนับสนุนหลาย ๆ ด้าน ระดับ 3 ส่งเสริมสนับสนุนหลาย ๆ ด้านและต่อเนื่อง

องค์ประกอบ	เหตุผลในการกำหนด องค์ประกอบ	ตัวชี้วัด	ระดับคุณภาพ
		(3) ผลการจัด การศึกษา	ระดับ 1 สถานศึกษาน้อยกว่า ร้อยละ 50 มี มาตรฐานในการจัด การศึกษาตาม มาตรฐานของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระดับ 2 สถานศึกษาร้อยละ 50-80 มีมาตรฐานในการจัดการศึกษา ตามมาตรฐานขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น ระดับ 3 สถาน ศึกษา มากกว่า ร้อยละ 80 มีมาตรฐานในการจัด การศึกษาตามมาตรฐานของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
		(4) ความร่วมมือ ของชุมชนใน การจัดการศึกษา ขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น เช่น - ด้านทรัพยากร - ด้านวิชาการ - ด้านบริการและ กิจกรรม ฯลฯ	ระดับ 1 ชุมชนให้ความร่วมมือ ด้านใดด้านหนึ่ง ระดับ 2 ชุมชนให้ความร่วมมือ หลาย ๆ ด้าน ระดับ 3 ชุมชนให้ความร่วมมือ หลาย ๆ ด้าน และต่อเนื่อง

องค์ประกอบ	เหตุผลในการกำหนด องค์ประกอบ	ตัวชี้วัด	ระดับคุณภาพ
(2) แผนการเตรียมความพร้อมในการจัดการศึกษาหรือแผนพัฒนาการจัดการศึกษาซึ่งแสดงให้เห็นถึงความพร้อมด้านต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับระดับประเภท และรูปแบบการศึกษา	แผนการจัดการศึกษาจะเป็นข้อมูลที่แสดงให้เห็นว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีมาตรการที่มีความพร้อมในการที่จะทำการจัดการศึกษามีคุณภาพได้มาตรฐาน	(5) การมีแผนในลักษณะแผนกลยุทธ์ เพื่อเตรียมความพร้อมการจัดการศึกษา	ระดับ 1 มีแผนในลักษณะแผนกลยุทธ์เพื่อเตรียมการและดำเนินการจัดการศึกษา ระดับ 2 มีแผนในลักษณะแผนกลยุทธ์เพื่อเตรียมการและดำเนินการจัดการศึกษาโดยครอบคลุมภารกิจครบถ้วนและมีแผนปฏิบัติการที่แปลงกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติ ระดับ 3 มีแผนในลักษณะแผนกลยุทธ์เพื่อเตรียมการและดำเนินการจัดการศึกษาโดยครอบคลุมภารกิจ ครบถ้วนมีแผนปฏิบัติการที่แปลงกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติ มีระบบการควบคุม กำกับ ตรวจสอบนำไปสู่การสร้างเชื่อมั่นว่าจะจัดการศึกษาได้อย่างมีมาตรฐาน

องค์ประกอบ	เหตุผลในการกำหนด องค์ประกอบ	ตัวชี้วัด	ระดับคุณภาพ
		(6) การมีแผนที่ แสดงให้เห็นถึง ความพร้อมใน การช่วยเหลือ เด็กด้อยโอกาสด้าน (ก) การมีเครือข่าย ในการช่วยเหลือ เด็กด้อยโอกาส (ข) การมีหลักสูตร และแนวการจัด การเรียนรู้ที่ เหมาะสมกับ เด็กด้อยโอกาส (ค) การมีระบบ รองรับการขยายต่อ และการทำงาน (7) ความพร้อมด้าน อาคารสถานที่ วัสดุ ครุภัณฑ์ และสิ่ง อำนวยความสะดวก ในการจัดการศึกษา	ระดับ 1 มีความพร้อม 1 ด้าน ระดับ 2 มีความพร้อม 2 ด้าน ระดับ 3 มีความพร้อม 3 ด้าน ระดับ 1 มีความพร้อมด้านอาคาร สถานที่ วัสดุครุภัณฑ์และสิ่ง อำนวยความสะดวกในการจัด การศึกษา หรือมีแผนที่แสดง ให้เห็นถึงความพร้อมดังกล่าว ระดับ 2 มีความพร้อมตาม ระดับ 1 อย่างเหมาะสมกับระดับ ประเภท และรูปแบบการศึกษา ระดับ 3 มีความพร้อมตาม ระดับ 2 อย่างเพียงพอและได้ มาตรฐาน

280461

340.111

0364

ณ 2 2548

องค์ประกอบ	เหตุผลในการกำหนด องค์ประกอบ	ตัวชี้วัด	ระดับคุณภาพ
(3) การจัดองค์การ และการบริหารงาน บุคคล	โครงสร้างองค์กรและ การบริหารงานบุคคล ขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นที่มีผู้บริหาร เป็นบุคลากรวิชาชีพ บริหารการศึกษามี บุคลากรที่มีศักยภาพ มีคุณภาพและ เพียงพอเป็นปัจจัย สำคัญทำให้การจัด การศึกษามี ประสิทธิภาพและ ประสิทธิผล	(8) การจัด โครงสร้างองค์กร ภายในรองรับ การบริหารจัด การศึกษา (9) การจัดระบบ การบริหารงาน บุคคลเพื่อการศึกษา	ระดับ 1 มีการจัดตั้งสำนักหรือ กองหรือกลุ่มงานรองรับภารกิจ การจัดการศึกษา ระดับ 2 ดำเนินการ ตามระดับ 1 โดยมีผู้บริหารเป็นบุคลากร วิชาชีพบริหารการศึกษาและมี บุคลากรที่มี ศักยภาพ เหมาะสม สอดคล้องกับการจัดการ การศึกษา ระดับ 3 ดำเนินการตามระดับ 2 และมีอัตรากำลังเพียงพอพร้อม ปฏิบัติงาน ระดับ 1 ใช้ระบบการบริหารงาน บุคคลพนักงานส่วนท้องถิ่น สำหรับข้าราชการครูและ บุคลากรทางการศึกษา ระดับ 2 จัดระบบการบริหารงาน บุคคลสำหรับข้าราชการครูและ บุคลากรทางการศึกษาโดยนำ ระบบข้าราชการครูและบุคลากร ทางการศึกษาของรัฐมาปรับใช้ โดยอนุโลม ระดับ 3 จัดระบบบริหารงาน บุคคลสำหรับข้าราชการครูและ บุคลากรทางการศึกษาใน มาตรฐานเทียบเคียงกับข้าราชการ ครูและบุคลากรทางการศึกษาของ รัฐ

องค์ประกอบ	เหตุผลในการกำหนด องค์ประกอบ	ตัวชี้วัด	ระดับคุณภาพ
(4) วิธีการบริหารและ การจัดการศึกษา	องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นมีรูปแบบ วิธีการบริหารการจัด การศึกษาและมี คณะกรรมการที่ปรึกษา ในการจัดการศึกษาจะ ส่งผลให้ระบบการจัด การศึกษามี ประสิทธิภาพและ ประสิทธิผล	(10) รูปแบบวิธีการ บริหารและการจัด การศึกษา (11) การมี คณะกรรมการที่ ปรึกษาในการจัด การศึกษาของ องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น	ระดับ 1 จัดการศึกษาโดย องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเอง ระดับ 2 จัดการศึกษาโดย องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเอง แต่เป็นองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่หรือ เขตบริการทั้งจังหวัดหรือ จัดตั้งสหการการศึกษา ระดับ 3 จัดการศึกษาโดย องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเอง แต่เป็นองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่มาก หรือ จัดตั้งสหการการศึกษาในระดับ อำเภอขึ้นไป ระดับ 1 จัดตั้งคณะกรรมการที่ ปรึกษาขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นโดยระเบียบหรือ คำสั่งของฝ่ายบริหาร ระดับ 2 จัดตั้งคณะกรรมการที่ ปรึกษาขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น โดยกฎหมายบัญญัติ ท้องถิ่น หรือข้อบังคับโดย ความเห็นชอบของสภาของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระดับ 3 ดำเนินการตามระดับ 2 และกำหนดองค์ประกอบและ อำนาจหน้าที่ในการเป็น คณะกรรมการที่ปรึกษาไว้ อย่างเหมาะสม

องค์ประกอบ	เหตุผลในการกำหนด องค์ประกอบ	ตัวชี้วัด	ระดับคุณภาพ
(5) สักส่วนการ จัดสรรรายได้เพื่อ การศึกษา	การจัดสรรรายได้ของ องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นมาพัฒนา งานด้านการศึกษาเป็น ตัวชี้ว่าองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นเห็น ความสำคัญของงาน ด้านศึกษามากน้อย เพียงใด	(12) สักส่วนการใช้ รายได้ (รวมเงิน อุดหนุนจากรัฐและ เงินกู้) เพื่อการศึกษา เฉลี่ยปี 3 ปี งบประมาณ ย้อนหลัง (ไม่รวมปี งบประมาณที่ ประเมิน)	ระดับ 1 น้อยกว่าร้อยละ 5 ของ รายได้เฉลี่ยต่อปี ระดับ 2 ร้อยละ 5-10 ของรายได้ เฉลี่ยต่อปี ระดับ 3 มากกว่าร้อยละ 10 ของ รายได้เฉลี่ยต่อปี
6) ความเห็นของ ประชาชนและผู้มี ส่วนเกี่ยวข้องต่อ ความพร้อมในการจัด การศึกษาขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น	ความคิดเห็นของ ประชาชนในเขตบริการ ขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นทำให้ทราบ ความคิดเห็นการที่จะให้ องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นจัด การศึกษาตาม ความพร้อม ความเหมาะสมและ ความคุ้มค่าภายใน ท้องถิ่น	(13) ความเห็นของ ประชาชนและผู้มี ส่วนเกี่ยวข้องใน เขตบริการของ องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นต่อ ความพร้อมใน การจัดการศึกษา ขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น	ระดับ 1 ประชาชนและผู้มี ส่วนเกี่ยวข้องต่ำกว่าร้อยละ 50 เห็นว่ามีความพร้อม ระดับ 2 ประชาชนและผู้มี ส่วนเกี่ยวข้องร้อยละ 50-80 เห็นว่ามีความพร้อม ระดับ 3 ประชาชนผู้มีส่วน เกี่ยวข้องมากกว่าร้อยละ 80 เห็นว่ามีความพร้อม

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยพบงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

จำลอง กิตติศรี (2544 : 48) ได้ศึกษาสภาพความพร้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี พบว่าความพร้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี พบว่ามีอยู่ที่มาก ด้านการเตรียมความพร้อมของโรงเรียนและด้านการจัดการเรียนการสอนพบว่ามีมากเช่นกัน ส่วนด้านการบริหารหลักสูตรมีปานกลาง ในด้านการเตรียมความพร้อมของโรงเรียนพบว่าบุคลากรที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีมีสภาพความพร้อมแตกต่างจากบุคลากรที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ในด้านอาชีพของบุคลากรพบว่า บุคลากรที่มีอาชีพรับราชการมีสภาพความพร้อมแตกต่างจากบุคลากรที่มีอาชีพเกษตรกรรม ส่วนในด้านการบริหารหลักสูตรและด้านการจัดการเรียนการสอนบุคลากรที่มีอาชีพแตกต่างกันมีสภาพความพร้อมไม่แตกต่างกัน สำหรับด้านปัญหาและอุปสรรคพบว่า สมาชิกบางส่วนยังขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดการศึกษาขาดงบประมาณ ขาดการประสานงานที่ดี ขาดการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

ในปีต่อมา เศรษฐวิทย์ สมศักดิ์ (2545 : 47) ได้ศึกษาถึงความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ส่วนใหญ่มีความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ส่วนปัญหาที่พบคือ งบประมาณยังไม่เพียงพอสำหรับการจัดการศึกษา ชุมชนมีความรู้และความเข้าใจในบทบาทของตนเองในการจัดการศึกษาน้อย

ส่วน พลาริป ฐิธรรม (2545 : 58) ได้ศึกษาความสามารถในการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอแม่แตงมีความสามารถในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น ส่วนผู้นำชุมชน พนักงาน ผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลมีความเห็นด้วยและต้องการที่จะให้องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นอันดับแรก สำหรับผู้บริหารโรงเรียนและคณะครูไม่ยอมรับที่จะให้องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้จัดการศึกษา

ปณชัย แก้วสุขใส (2546 : 273) ได้ศึกษาความพร้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดกระบี่ พบว่า มีความพร้อมมากใน 3 ด้านคือ ด้านการศึกษา ปฐมวัย ด้านระบบบริหารและจัดการศึกษา และการส่งเสริมกีฬา นันทนาการ และกิจกรรมเยาวชน มีความพร้อมปานกลาง ในด้านความเสมอภาคของโอกาส คุณภาพมาตรฐานการศึกษา บุคลากร หลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ ทรัพยากรและการลงทุนด้านการศึกษา เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การส่งเสริมอาชีพ ศิลปะ และวัฒนธรรม

ส่วน สาริต ผลเจริญ (2546 : 785) ได้ศึกษาปัจจัยเงื่อนไขและการนำเสนอแนวทางในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า บุคลากรในอบต. ครู และผู้บริหารสถานศึกษา และผู้แทนชุมชนรับรู้ว่ อบต. มีความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับปานกลาง อบต.ชั้น 1 ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนเป็นอันดับแรก อบต.ชั้น 2 ให้ความสำคัญที่สุดกับการกิจด้านการก่อสร้างและซ่อมแซมโครงสร้างพื้นฐาน ส่วนภารกิจด้านการศึกษาให้ความสำคัญเป็นอันดับสุดท้าย ปัจจัยที่ส่งเสริมการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของ อบต. ได้แก่การจัดสรรงบประมาณสนับสนุนด้านการศึกษา การที่สมาชิกอบต.พัฒนาดตนเองด้วการศึกษาเพิ่มเติม คณะกรรมการบริหารมีวิสัยทัศน์และเห็นความสำคัญของการศึกษา ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่าง อบต. โรงเรียนและชุมชน ส่วนปัจจัยที่เป็นอุปสรรค คือความจำเป็นของ อบต. ในการจัดสรรงบประมาณด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเป็นหลัก การขาดประสบการณ์ในการจัดการศึกษาและพื้นฐานความรู้ของบุคลากร ความขัดแย้งในองค์กรสมาชิกอบต.ไม่เห็นความสำคัญของการศึกษา และความล่าช้าในการประกาศหลักเกณฑ์การประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของกระทรวงศึกษาธิการ

นอกจากนี้ หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเสิงสาง จังหวัด นครราชสีมา (2547 : www.onec.go.th) ได้เฝ้าศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า ด้านบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขาดบุคลากรทางการศึกษาที่มีวุฒิและความรู้ตรงตามสาขาวิชา ส่วนด้านการเงินพบว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขาดงบประมาณสำหรับรองรับการถ่ายโอนการจัดการศึกษาอย่างเพียงพอและมีความต้องการความคาดหวังว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีการจัดทำบัญชี การเงิน และพัสดุอย่างเป็นระบบ และสามารถตรวจสอบได้ สำหรับด้านวัสดุและอุปกรณ์ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังขาดวัสดุอุปกรณ์สำหรับการจัดการศึกษาในท้องถิ่น มีความต้องการบุคลากรที่มีความรู้ในการใช้วัสดุอุปกรณ์ส่วนความคาดหวัง พบว่าควรมีการใช้วัสดุเพื่อให้เกิดประโยชน์ในการจัดการศึกษา ด้านบริการและการจัดการ พบว่าบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขาดความรู้ความเข้าใจในการถ่ายโอนการจัดการศึกษามีความต้องการให้มีการควบคุม กำกับ ติดตาม นิเทศการจัดการศึกษาของท้องถิ่นอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ ด้านโครงสร้างและนโยบาย พบว่ายังขาดการกำหนดโครงสร้างการบริหารจัดการศึกษาในท้องถิ่นที่ชัดเจนมีความต้องการและคาดหวังให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และด้านผลผลิตและการบริหาร พบว่าสถานศึกษาขาดความร่วมมือในการกำหนดแนวทางในการให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนนักเรียนในท้องถิ่น ดังนั้น พบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น หากทุกฝ่ายให้การสนับสนุนและช่วยเหลือ

อย่างจริงจังก็ย่อมส่งผลต่อคุณภาพการจัดการศึกษา

ส่วน พุทธพันธ์ ทุมมา (2545 : 54) ศึกษาการส่งเสริมการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในตำบลหนองจ่อม อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าด้านการวางแผน พนักงานและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลหนองจ่อมมีส่วนร่วมในกิจกรรมน้อย ด้านการจัดองค์กร การนำองค์กรและการควบคุม พบว่า พนักงานและสมาชิกมีส่วนร่วมในกิจกรรมน้อย ประชาชนส่วนใหญ่เห็นว่าการจัดการบริหารส่วนตำบลและสถานศึกษาควรประสานงานกันอย่างใกล้ชิดโดยการเข้าร่วมประชุมของหน่วยงานและร่วมวางแผน

ในขณะที่ ประภาพรณ ไชยวงษ์ (2547 : www.onec.go.th) ได้วิเคราะห์งานขององค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดการศึกษาและการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา พบว่าองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่จัดการศึกษานอกระบบและตามอัธยาศัยมากกว่าการศึกษาในระบบ การศึกษาในระบบจัดการศึกษาก่อนประถมศึกษา การศึกษานอกระบบที่จัดมากที่สุดคือการจัดอบรมด้านสิ่งแวดล้อม การศึกษาตามอัธยาศัยครอบคลุมการจัดศูนย์กีฬา นันทนาการ และที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน สำหรับการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่ร่วมจัดในระดับก่อนประถมศึกษาและประถมศึกษา ในด้านความคาดหวังของผู้บริหารสถานศึกษาต้องการให้องค์การบริหารส่วนตำบลจัดการศึกษาก่อนประถมศึกษาและประถมศึกษา แต่องค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่คาดหวังให้องค์การบริหารส่วนตำบลจัดการศึกษาถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สำหรับการมีส่วนร่วมทั้งองค์การบริหารส่วนตำบลและผู้บริหารสถานศึกษาสถานศึกษา คาดหวังให้องค์การบริหารส่วนตำบลร่วมจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาถึงมัธยมศึกษาตอนปลายโดยจัดและมีส่วนร่วมจัดการศึกษาทั้ง 3 รูปแบบ และดำเนินการทั้งด้านงานวิชาการ งานงบประมาณ งานบริหารบุคคล และงานบริหารทั่วไป ในด้านความพร้อมในปี 2544 เห็นว่าองค์การบริหารส่วนตำบลมีความพร้อมในการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาและระดับก่อนประถมศึกษา แต่ผู้บริหารสถานศึกษาเห็นว่าองค์การบริหารส่วนตำบลไม่พร้อมทั้งในการจัดการและมีส่วนร่วมจัดการศึกษาทุกระดับการศึกษา สำหรับในปี 2549 ผู้บริหารสถานศึกษาเห็นว่าองค์การบริหารส่วนตำบลพร้อมจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาแต่องค์การบริหารส่วนตำบลเห็นว่าตนเองมีความพร้อมในการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษา ปัจจัยส่งเสริมและปัจจัยอุปสรรคในการจัดและการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล พบว่าปัจจัยที่ส่งเสริมส่วนใหญ่ ได้แก่ สถานศึกษาเปิดโอกาสให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมจัดการศึกษา และความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้บริหารสถานศึกษากับองค์การบริหารส่วนตำบล และภาวะผู้นำ วิสัยทัศน์ทางการศึกษาและการเห็นความสำคัญของการศึกษาของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งเสริมและเป็นอุปสรรคต่อการจัดและการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล

สำหรับ มณฑนา เป็งจันทร์ (2544 : 57) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอสนทราย จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลควรมีความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเอง ต้องการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการศึกษา รับทราบปัญหาและแก้ไขร่วมกัน และพร้อมที่จะให้การสนับสนุนให้จัดสรรเงินอุดหนุนให้กับโรงเรียน

ส่วน ชัยวิทย์ มาลัย (2543 : 42) ได้ศึกษาบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542 พบว่าสมาชิกและพนักงานขององค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนต่อการเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาภายในท้องถิ่นของตน โดยส่วนใหญ่ตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษาว่าเป็นกระบวนการทางสังคมที่สำคัญในการเสริมสร้างลักษณะนิสัย และศีลธรรม จรรยาบรรณเป็นสิ่งสำคัญยิ่งในการที่จะพัฒนาศักยภาพขององค์การบริหารส่วนตำบลในด้านการจัดการศึกษาในอนาคต สำหรับศักยภาพขององค์การบริหารส่วนตำบลจากการศึกษาพบว่าส่วนใหญ่ยังไม่มีความพร้อมเท่าที่ควรทั้งในด้านกำลังคน และ งบประมาณ ในกาที่จะเข้ามามีส่วนร่วมจัดการศึกษาในท้องถิ่นทั้งหมดได้โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องงบประมาณ

สำหรับ สมเกียรติ พงษ์ไพบูลย์ และคณะ (2544 : 50) ได้ศึกษาการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า สมาชิกสภาและผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่ไม่พึงพอใจต่อสภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนในท้องถิ่นของตนเอง เมื่อพิจารณาในด้านความพร้อมความเป็นไปได้และความสมเหตุสมผลแล้วองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความเหมาะสมในการจัดการศึกษา และในการมีส่วนร่วมจัดการศึกษากับหน่วยงานอื่น

ส่วน มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (2547 : www.onec.go.th) ได้ศึกษาความเหมาะสมในการถ่ายโอนสถานศึกษาจากกระทรวงศึกษาธิการให้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บทสะท้อนจากกลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย พบว่าความพร้อมของบริบททางกฎหมายและการเมืองการปกครองของไทยยังไม่พร้อมรับถ่ายโอนสถานศึกษา คือ มีความเข้าใจที่สับสนและขัดแย้งในการตีความกฎหมายที่เกี่ยวข้องทั้ง 3 ฉบับ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ภาคการเมืองการปกครองในระดับท้องถิ่นยังไม่เข้มแข็งในการร่วมคิดร่วมทำและร่วมตรวจสอบ ในระบบการเมืองการปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่าฝ่ายรับโอนคือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความเห็นสอดคล้องกันว่านโยบายในการถ่ายโอนภารกิจด้านการศึกษามีความเหมาะสมตามหลักการกระจายอำนาจ แต่ในทางปฏิบัตินั้นความเหมาะสมในการรับโอนภารกิจขึ้นอยู่กับประเภทและระดับขององค์การบริหารส่วนตำบล และส่วนใหญ่ขององค์การ

บริหารส่วนตำบลประเมินศักยภาพของตนเองว่ายังไม่พร้อมและยังไม่ต้องการรับภาระในการจัดการศึกษา ส่วนฝ่ายลูกโอนคือ ครูและบุคลากรทางการศึกษามีความเห็นว่ายโยบายการถ่ายโอนภารกิจการศึกษาไม่เหมาะสมกับบริบทของไทยในขณะนี้เพราะองค์กรท้องถิ่นและประชาคมท้องถิ่นยังไม่เข้มแข็ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บริหารขององค์กรท้องถิ่นและผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนมากไม่มีวิสัยทัศน์ทางการศึกษา ชาวการศึกษาประเมินว่าองค์กรบริหารส่วนตำบลยังไม่มีความพร้อม และความเหมาะสมในการจัดการศึกษา อีกทั้งเห็นว่าการถ่ายโอนสถานศึกษาจะก่อให้เกิดผลกระทบเชิงลบหลายประการจึงควรชะลอดำเนินการตามนโยบายหรือดำเนินการแบบค่อยเป็นค่อยไปตามความพร้อมสำหรับฝ่ายประชาชน คือผู้รับบริการ ซึ่งจะได้รับผลโดยตรงจากการจัดการศึกษามีความเห็นที่โน้มเอียงไปในทิศทางเดียวกับชาวการศึกษา คือ เห็นด้วยในหลักการของการกระจายอำนาจแต่ไม่มีความศรัทธาเชื่อมั่นในความพร้อมของการเมืองการปกครองระดับท้องถิ่นและเห็นว่าประชาชนยังไม่สามารถมีส่วนร่วมในการตรวจสอบทางการเมืองได้อย่างแท้จริง ดังนั้นจึงยังไม่มีความเหมาะสมที่จะดำเนินการตามนโยบายการถ่ายโอนภารกิจการศึกษา ประชาคมในท้องถิ่นระดับล่างส่วนใหญ่ยังไม่รับรู้และไม่ให้ความสนใจประเด็นในเรื่องการถ่ายโอนการศึกษามากนัก

สำหรับ พิษณุ ก่อเกียรติยกุล (2543 : 55) ได้ศึกษารูปแบบการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนในเขตการศึกษา 2 พบว่าผู้นำทางการศึกษาและกลุ่มผู้นำของชุมชนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาส่วนใหญ่เห็นด้วยกับรูปแบบการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน ด้านการบริหารและการจัดการศึกษาเห็นด้วยที่จะให้กระทรวงศึกษาธิการมีอำนาจน้อยลง เน้นการทำสาระของหลักสูตรให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางโดยให้ชุมชนและท้องถิ่นมีส่วนร่วม

ในขณะที่ ปยุต นนทรราช และคณะ (2547 : www.onec.go.th) ได้ศึกษารูปแบบการจัดการศึกษาท้องถิ่นของจังหวัดสกลนครในอนาคต พบว่า ด้านนโยบายในการจัดการศึกษาของท้องถิ่น ได้แก่ สนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดการศึกษาได้เองโดยมีหน่วยงานขึ้นมารองรับการบริหาร สนับสนุน/ส่งเสริมพัฒนาผู้บริหารบุคลากรและสมาชิกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีความร่วมมือเข้าใจเกี่ยวกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ให้จัดการศึกษาโดยคำนึงถึงคุณภาพของผู้เรียนประโยชน์ของประเทศชาติเป็นสำคัญ ด้านรูปแบบโครงสร้างการบริหารการศึกษาท้องถิ่น ได้แก่ จัดการศึกษาท้องถิ่นทั้ง 3 รูปแบบ คือการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย จัดการศึกษาระดับอนุบาลและระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นถึงระดับอุดมศึกษาที่ต่ำกว่าปริญญาตรี โดยดำเนินการตามลำดับความพร้อมจัดให้สถานศึกษาเป็นนิติบุคคลมีอำนาจบังคับบัญชา ดูแล บำรุงรักษาและหาผลประโยชน์จากทรัพยากรของสถานศึกษามา

พัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน ด้านการบริหารวิชาการของการศึกษาส่วนท้องถิ่น ได้แก่ พัฒนาคู่มือให้มีครุต้นแบบ ครูเชี่ยวชาญแต่ละวิชา พัฒนาคู่มือจากภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านการบริหารงบประมาณ การศึกษาส่วนท้องถิ่น ได้แก่ จัดสรรงบประมาณทางการศึกษาโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เพียงพอเป็นสัดส่วนงบประมาณทางการศึกษาโดยเฉพาะและได้รับการจัดสรรเงินอุดหนุนจากรัฐบาลส่วนหนึ่ง ด้านการบริหารงานบุคลากรทางการศึกษาส่วนท้องถิ่น ได้แก่ บริหารงานบุคลากรทางการศึกษาส่วนท้องถิ่นในรูปของคณะบุคคลจากผู้แทนหลายฝ่ายโดยกำหนดคุณสมบัติ คุณสมบัติ อนุญาต

ส่วน เกียรติศักดิ์ พันธวงศ์ (2544 : 55) ได้ศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงานของคณะกรรมการการบริหารจัดการบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าคณะกรรมการบริหารจัดการบริหารส่วนตำบล มีความเห็นว่าการจัดกระบวนการบริหารขององค์กรบริหารส่วนตำบลควรมีการเปลี่ยนแปลง เพราะองค์การบริหารส่วนตำบลยังขาดแคลนงบประมาณในการบริหารงาน โครงการที่ได้พัฒนาต่าง ๆ ยังไม่ตรงกับความต้องการของประชาชน มีปัญหาเกี่ยวกับกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และยังขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ในการทำงาน

นอกจากนี้ ปกรณ์ บุญอุปกรณ์ (2541 : 61) ได้ศึกษาปัญหาในการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าส่วนใหญ่ความเข้าใจในเรื่องเกี่ยวกับบุคคลที่มีหน้าที่รับผิดชอบร่างข้อบังคับงบประมาณ และระยะเวลาในการจัดทำงบประมาณ แต่ยังไม่เข้าใจเกี่ยวกับการบริหารงบประมาณประจำปี ซึ่งใกล้เคียงกับ นกมล บุญมา (2541 : 50) ที่ได้ศึกษาปัญหาการบริหารการคลังขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่ามีปัญหาและผลกระทบต่อการพัฒนาในด้านต่าง ๆ การกระจายอำนาจด้านการปกครอง และการคลัง รัฐยังคงควบคุมอำนาจโดยเฉพาะการคลังทำให้ฐานะภาษีที่เป็นรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลมีอยู่อย่างจำกัด ทั้งยังมีรายได้ไม่เพียงพอรายจ่าย และคณะกรรมการขาดความพร้อมด้านการศึกษาก่อให้เกิดปัญหาในการทำงาน

จากงานวิจัยที่ได้ศึกษาพบว่าองค์การบริหารส่วนตำบลเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเอง ต้องการมีส่วนร่วมส่งเสริมการจัดการศึกษา และยังมีปัญหาในการขาดงบประมาณ ขาดประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ขาดกำลังคนทางการศึกษา ขาดวัสดุอุปกรณ์สำหรับการจัดการศึกษาในท้องถิ่น สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลขาดความรู้ความเข้าใจในการถ่ายโอนอำนาจการจัดการศึกษา วิธีการจัดการศึกษา อีกทั้งความล่าช้าของเกณฑ์การประเมินความพร้อมขององค์การบริหารส่วนตำบล และผู้บริหารสถานศึกษา ครูยังไม่ยอมรับที่จะให้องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยเรื่องความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลนาตาล จังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีดำเนินการวิจัยไว้ดังนี้

1. ประชากร
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยข้าราชการการเมืองซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ฝ่าย คือฝ่ายสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่ ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล 10 คน รองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 10 คน เลขานุการสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 10 คน สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 124 คน และฝ่ายผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวน 10 คน รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวน 20 คน และข้าราชการประจำคือ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 10 คน รวมทั้งสิ้น 174 คน ดังปรากฏในตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 จำนวนประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ลำดับ ที่	องค์การบริหารส่วนตำบลขนาดกลาง	ฝ่ายบริหาร	ฝ่ายนิติบัญญัติ	ข้าราชการ ประจำ	รวม
1.	องค์การบริหารส่วนตำบลป่าแดด	3	23	1	27
2.	องค์การบริหารส่วนตำบลหนองหอย	3	10	1	14
3.	องค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา	3	7	1	11
4.	องค์การบริหารส่วนตำบลฟ้าฮ่าม	3	12	1	16
5.	องค์การบริหารส่วนตำบลหนองผึ้ง	3	13	1	17
6.	องค์การบริหารส่วนตำบลชมพู	3	15		19
7.	องค์การบริหารส่วนตำบลสารภี	3	15		19
8.	องค์การบริหารส่วนตำบลแม่แฝก	3	21	1	25
9.	องค์การบริหารส่วนตำบลคอนแก้ว	3	17	1	21
10.	องค์การบริหารส่วนตำบลช่วงเป้า	3	21	1	25
รวม		30	154	10	194

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็น แบบสอบถาม ซึ่งแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้
ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 จาแนพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลขนาดกลาง จังหวัด เชียงใหม่ บนฐานของตัวชี้วัด และระดับคุณภาพตามองค์ประกอบตามเกณฑ์ประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษาของ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ตามที่ (กระทรวงศึกษาธิการ : 2545 : 3) มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) กำหนดไว้ 6 ด้าน ดังนี้

1. ประสิทธิภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัด หรือการมีส่วนร่วมจัดการศึกษารวมทั้งผลการจัดการศึกษา
2. แผนการเตรียมความพร้อมในการจัดการศึกษา หรือแผนพัฒนาการจัดการศึกษาซึ่งแสดงให้เห็นถึงความพร้อมในด้านต่าง ๆ และรูปแบบการศึกษา
3. การจัดองค์การและการบริหารงานบุคคล

4. วิธีบริหารและการจัดการศึกษา
5. สัดส่วนการจัดสรรรายได้เพื่อการศึกษา
6. ความเห็นของประชาชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่อความพร้อมในการจัดการศึกษาของ

องค์การบริหารส่วนตำบล

ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะ มีลักษณะเป็นแบบปลายเปิด

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

1. ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในเรื่องการมีส่วนร่วมความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล
2. กำหนดโครงสร้างของแบบสอบถาม ตามหลักเกณฑ์การประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์แล้วทำการสร้างข้อคำถาม
3. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบเนื้อหา แนะนำปรับปรุงความเหมาะสม เพื่อตรวจแก้สำนวน ภาษา ความถูกต้องของเนื้อหาแล้วนำไปปรับปรุงแก้ไข
4. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไข แล้วให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 4 คน ตรวจสอบปรับปรุงเนื้อหาความถูกต้องของข้อคำถาม ตามเนื้อหาแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข
5. นำแบบสอบถามที่ได้รับการแนะนำ ตรวจสอบ ปรับปรุงจากผู้เชี่ยวชาญแล้วส่งให้กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ตรวจสอบ
6. นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขสมบูรณ์ตามเนื้อหา และวัตถุประสงค์แล้วจัดพิมพ์ฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ถึงองค์การบริหารส่วนตำบลนาตาล จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อขอความอนุเคราะห์และขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน 10 แห่ง

2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยใช้วิธีการขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลในช่วงเวลาที่องค์การบริหารส่วนตำบลมีการประชุมประจำเดือน หรือการประชุมในกรณีพิเศษ และขอความอนุเคราะห์จากนายกองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น ๆ นัดหมายกลุ่มสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล เมื่อได้วันและเวลาที่แน่นอนผู้วิจัยก็เดินทางไปเก็บข้อมูล

สถานที่เก็บรวบรวมข้อมูล

1. องค์การบริหารส่วนตำบลป่าแดด
2. องค์การบริหารส่วนตำบลหนองหอย
3. องค์การบริหารส่วนตำบลหนองผึ้ง
4. องค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา
5. องค์การบริหารส่วนตำบลฟ้าฮ่าม
6. องค์การบริหารส่วนตำบลชมพู
7. องค์การบริหารส่วนตำบลสารภี
8. องค์การบริหารส่วนตำบลแม่แฝก
9. องค์การบริหารส่วนตำบลคอนแก้ว
10. องค์การบริหารส่วนตำบลจ้าวเป

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามวิเคราะห์โดยใช้ความถี่และร้อยละ
2. ความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัด เชียงใหม่ วิเคราะห์โดยใช้ความถี่ และร้อยละ
3. ปัญหาและข้อเสนอแนะ วิเคราะห์โดยใช้ความถี่